

Jarosław Zieliński
Sekretarz Stanu

DOLIZK-NRGW-0748-13/2017

Warszawa, dnia 15 września 2017 r.

Podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego

Szanowni Państwo

Z uwagi na kierowane do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji przez kierowników i wychowawców wypoczynku dzieci i młodzieży prośby o wyjaśnienie kwestii związanych zapewnieniem bezpiecznego korzystania z wyznaczonego obszaru wodnego, po zasięgnięciu opinii Ministra Edukacji Narodowej, w związku z organizowaniem, kierowaniem i koordynowaniem przez Państwa działań ratowniczych na wyznaczonych obszarach wodnych na podstawie umów zawartych w trybie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 11 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 656) z zarządzającymi wyznaczonymi obszarami wodnymi przedstawiam stanowisko w sprawie.

Zgodnie ze znowelizowanym w 2016 roku art. 92c ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.) organizator wypoczynku dzieci i młodzieży zobowiązany jest do zapewnienia „bezpiecznego korzystania z wyznaczonego obszaru wodnego zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych”.

Z kolei w przepisach wykonawczych, tj. w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz. U. poz. 452) określony został, odpowiednio dla kierownika wypoczynku i wychowawcy wypoczynku, zakres podstawowych zadań i obowiązków, służących zapewnieniu bezpieczeństwa uczestnikom wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym w zakresie bezpiecznego korzystania z wyznaczonych obszarów wodnych. Stosownie do przepisów ww. rozporządzenia do obowiązków kierownika wypoczynku należy:

- zapewnienie uczestnikom wypoczynku korzystania wyłącznie z wyznaczonych obszarów wodnych, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, w obecności ratownika wodnego i wychowawcy wypoczynku,

- zapoznanie uczestników wycieczki z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnienie warunków do ich przestrzegania, w tym zapewnienie uczestnikom wycieczki korzystanie wyłącznie z wyznaczonych obszarów wodnych.

Do obowiązków wychowawcy wycieczki należy natomiast:

- zapewnienie uczestnikom wycieczki, we współpracy z ratownikiem wodnym, opieki w czasie korzystania z wyznaczonych obszarów wodnych, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych,
- zapewnienie uczestnikom wycieczki, we współpracy z ratownikiem wodnym, opieki w czasie korzystania z wyznaczonych obszarów wodnych, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych.

W świetle przywołanych przepisów, zapewnienie bezpiecznego korzystania z wyznaczonego obszaru wodnego zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych oznacza:

- po pierwsze, obowiązek korzystania przez dzieci i młodzież – uczestników wycieczki - wyłącznie z wyznaczonych obszarów wodnych (kąpielisk, miejsc wykorzystywanych do kąpeli, pływalni), tj. obszarów wodnych, na których, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych ma być zapewniona obecność ratownika wodnego,
- po drugie, korzystanie przez dzieci i młodzież – uczestników wycieczki z wyznaczonych obszarów wodnych ma następować we współpracy wychowawcy wycieczki i ratownika wodnego obecnego na danym wyznaczonym obszarze wodnym, realizującym obowiązek stałej kontroli wyznaczonego obszaru wodnego, którego obecność na wyznaczonym obszarze wodnym zapewnia zarządzający tym obszarem.

Zgodnie z ustawą o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, zapewnienie na wyznaczonych obszarach wodnych obecności ratowników wodnych jest obowiązkiem zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym (art. 5 ust. 2 pkt 2). Realizując powyższy obowiązek, zarządzający wyznaczonym obszarem wodnym może:

- 1) bezpośrednio zatrudnić ratowników wodnych w liczbie co najmniej odpowiadającej liczbie określonej dla danego rodzaju wyznaczonego obszaru wodnego przez przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 stycznia 2012 r. w sprawie *minimalnych wymagań dotyczących liczby ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego* (Dz. U. poz. 108), lub też
- 2) zlecić, w drodze umowy, organizowanie, kierowanie i koordynowanie działań ratowniczych podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa wodnego, tj. podmiotowi posiadającemu zgodę na wykonywanie ratownictwa wodnego, który w ramach realizacji ww. umowy deleguje ratowników wodnych do zapewniania stałej kontroli danego obszaru wodnego (art. 21 ust. 3).

Ratownicy wodni realizujący stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego (zatrudnieni przez zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym lub delegowani przez podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego, któremu zarządzający wyznaczonym obszarem wodnym zlecił

organizowanie, kierowanie i koordynowanie działań ratowniczych) zobowiązani są do dbania o bezpieczeństwo **wszystkich osób przebywających na danym wyznaczonym obszarze wodnym**. Wobec wszystkich osób przebywających na wyznaczonych obszarach wodnych ratownicy wodni, zapewniający stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego zobowiązani są do wykonywania swoich obowiązków określonych w art. 16 ustawy, w tym do niezwłocznego reagowania na każdy sygnał wzywania pomocy, podejmowania akcji ratowniczej, zapobiegania skutkom zagrożeń oraz reagowania na przypadki naruszania zasad korzystania z wyznaczonego obszaru wodnego. Opieką ratowników wodnych objęte są wszystkie osoby przebywające na wyznaczonym obszarze wodnym, w tym dzieci i młodzież uczestniczący w zorganizowanych formach wypoczynku.

Ustawa o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych nie zawiera żadnych szczegółowych regulacji, co do zasad korzystania z wyznaczonych obszarów wodnych przez zorganizowane grupy dzieci i młodzieży. Wobec powyższego do tej kategorii osób korzystających z wyznaczonych obszarów wodnych zastosowanie znajdują te same reguły, co w stosunku do pozostałych osób korzystających z tych obszarów.

Niemniej jednak dzieci i młodzież uczestnicząca w zorganizowanych formach wypoczynku, korzystająca z wyznaczonych obszarów wodnych to grupa użytkowników, której zapewnienie bezpieczeństwa powinno być traktowane z należytą starannością. Dlatego ratownicy wodni obecni na wyznaczonym obszarze wodnym powinni zwracać szczególną uwagę na uczestników kolonii, obozów, itp. Stąd też określono przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży wymogi o współdziałaniu ratowników wodnych z wychowawcami w zakresie sprawowania opieki w czasie korzystania przez dzieci i młodzież z kąpielni na wyznaczonych obszarach wodnych.

Zauważyć należy, że zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych organizowanie i finansowanie działań ratowniczych na wyznaczonym obszarze wodnym należy do zarządzającego tym obszarem. W świetle przywołanego przepisu oraz art. 5 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy to zarządzający wyznaczonym obszarem wodnym odpowiedzialny jest za zapewnienie bezpieczeństwa, w tym do zapewnienia stałej kontroli wyznaczonego obszaru wodnego przez ratowników wodnych i ponoszenia kosztów z tym związanych. Określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych *w sprawie minimalnych wymagań dotyczących liczby ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego*, są wymaganiami minimalnymi. Jeśli z uwagi na warunki panujące na danym wyznaczonym obszarze wodnym, zatrudnienie określonej w ww. przepisach liczby ratowników nie gwarantuje bezpieczeństwa osobom przebywającym na wyznaczonym obszarze wodnym, liczba ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę powinna zostać zwiększona.

W świetle powyższego nie ma podstaw do żądania od organizatorów, kierowników i wychowawców wypoczynku dzieci i młodzieży zapewnienia własnego ratownika wodnego (zmuszanie do wykupywania dodatkowej usługi ratowniczej) i z powodu jego braku, zabraniać wstępu dzieciom i młodzieży – uczestnikom wypoczynku na wyznaczony obszar wodny.

Dodatkowo zauważam, że zgodnie z ustawą o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, powołanymi do czuwania nad bezpieczeństwem osób korzystających z wyznaczonych obszarów wodnych są ratownicy wodni zatrudnieni przez zarządzającego danym obszarem wodnym lub delegowani przez podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego, któremu

zarządzający danym obszarem wodnym zlecił organizowanie działań ratowniczych, a podstawę do tego stanowi umowa zawarta z zarządzającym wyznaczonym obszarem wodnym. Dlatego też nawet w razie zatrudnienia ratownika wodnego, przez organizatora, kierownika czy wychowawcę wypoczynku, ratownik ten nie posiadając uprawnień nadanych umową z zarządzającym wyznaczonym obszarem wodnym, jak również nie dysponując określonym sprzętem nie może przejąć obowiązków zatrudnionego z urzędu ratownika wodnego na danym obszarze.

W moim przekonaniu zobowiązanie do zatrudnienia dodatkowego ratownika przez organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży, czy też ponoszenia odpłatności za nadzorowanie dzieci w czasie kąpieli stanowi przerzucanie kosztów związanych z zapewnianiem bezpieczeństwa na najslabszą ekonomicznie część społeczeństwa i jest szczególnie niesprawiedliwe, kiedy ma miejsce na wyznaczonych obszarach wodnych, z których korzystanie dla pozostałych osób jest bezpłatne.

Przypominam, że obowiązujące przepisy przewidują jeden przypadek, kiedy zarządzający wyznaczonym obszarem wodnym lub osoba przez niego upoważniona ma możliwość niewpuszczenia osoby lub żądania opuszczenia wyznaczonego obszaru wodnego. Jest on określony w art. 6 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych i dotyczy osoby, której zachowanie wyraźnie wskazuje, że znajduje się ona w stanie nietrzeźwości lub jest pod wpływem środka odurzającego. Inne, poza opisanym w tym przepisie przypadki, a w szczególności odmowa wpuszczenia na wyznaczony obszar wodny z powodu braku dodatkowego ratownika wodnego lub odmowy „wykupienia usługi” nie uzasadniają odmowy dostępu do wyznaczonego obszaru wodnego.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że dzieciom korzystającym z wyznaczonych obszarów wodnych zapewnia opiekę wychowawca we współpracy z ratownikiem wodnym, zatrudnionym na wyznaczonym obszarze wodnym przez zarządzającego tym obszarem wodnym.

Z poważaniem

